

Dosarul nr. 3-28/23
2-23118676-01-3-15082023

DECIZIE

09 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Aliona Donos

cu participarea grefierului

Ana Scutaru

examinând în ședință de judecată publică, în procedura contenciosului administrativ, cererea de contestare depusă de Gheorghe Graur împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 45 din 04 iulie 2023 cu privire la candidatura lui Gheorghe Graur, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului,

c o n s t a t ă:

La 14 iulie 2023, Gheorghe Graur a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, solicitând anularea deciziei nr. 45 din 04 iulie 2023 cu privire la candidatura lui Gheorghe Graur, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

În motivarea cererii de contestare, reclamantul a invocat că nu este de acord cu decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, emisă în privința candidaturii sale, și solicită admiterea cererii de contestare.

Cu referire la concluziile Comisiei, expuse în capitolul I al deciziei (abordarea eronată a carierei candidatului), reclamantul a menționat că, pârâta a indicat eronat că, din 2 septembrie 2019 până la 26 iunie 2020, a activat în funcția de procuror-adjunct în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, circumstanță cu care nu este de acord.

Astfel, a comunicat că nu a deținut o funcție de conducere în cadrul nici uneia din procuraturi atât teritoriale, cât și celor specializate. Aparent aceasta ar părea a fi

o greșeală tehnică/de tipar a Comisiei de evaluare, însă în opinia sa pare a fi o abordare conștiincioasă a membrilor comisiei pentru a da importanță mediatică subiectului de nepromovare a evaluării. Or, în perioada verificării, cât și în cadrul audierii publice care este disponibilă online, Comisia de evaluare permanent a menționat atât prin corespondența scrisă, cât și public că ar fi deținut funcția de procuror-adjunct în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, prin ce se denotă lipsă de concentrare la analiza personalității și carierii sale.

Reclamantul a indicat că, la 22 mai 2023, a depus cerere, în corespundere cu dispozițiile art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022, chiar dacă norma respectivă prevede că candidatul are dreptul să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere, ceea ce prezumă că candidatul are dreptul de a face cunoștință cu absolut toate materialele evaluării (interpelări, note informative, răspunsuri de la autorități publice sau private ș.a.). Însă, Comisia i-a expediat doar copiile actelor ce țin de corespondența comisiei cu el, istoria creditară a rudelor, acte de proprietate pe un apartament, acte prezentate de candidat anterior, și anumite copii dintr-un dosar penal, iar neprezentarea tuturor materialelor acumulate în baza evaluării, încalcă principiile statului de drept.

Așadar, reclamantul a susținut că, Comisia nu a respectat norma art. 12 alin.(4) lit. c) din Legea nr. 26/2022, or, în orice proces atât civil, cât și penal, părțile trebuie să aibă acces la toate materialele cauzei, indiferent de natura litigiului. Respectiv, abordarea Comisiei de evaluare este una incorectă din acest punct de vedere, or aceasta și-a făcut o imagine mult aspectuală din diferite surse, iar la scrierea deciziei a folosit interpretări generale despre candidatura sa, ceea ce denotă lipsă de transparență în activitatea acesteia.

Ce ține de constatările Comisiei cu privire la încălcările de etică și profesională a procurorilor, reclamantul a susținut că nu a încălcat regulile de etică profesională a procurorilor în activitatea sa. Astfel, în anul 2018 și-a început activitatea de procuror, iar în perioada anului 2018 până în prezent, nu a fost constatată nici o abatere disciplinară sau de oricare alt gen, nici măcar sesizări în privința sa nu au fost înregistrate în cadrul Inspecției Procurorilor. Mai mult, în abordarea Comisiei de evaluare nu s-au luat în considerație recomandările Comisiei de la Veneția, atunci când pârâta a explicat că perioada până la a accede în funcție, de regulă, nu trebuie a fi verificată și supusă dubiilor, situație care relevă din norma art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Însă, Comisia face referiri abstracte cu privire la comportamentul său cu 4-6 ani înainte de a deveni procuror, or, legiuitorul a specificat în mod expres modalitatea de extindere a posibilității verificării doar în privința integrității financiare a candidatului.

Cu referire la constatările Comisiei ce țin de existența unor mijloace de transport care nu ar fi declarate de candidat, care aparțin cu drept de proprietate altor persoane, reclamantul, invocând dispozițiile art. 191 alin. (1) din Legea nr. 133/16, a explicat că, nu a deținut dreptul de folosință asupra acestora, iar Comisia trebuia să înțeleagă și să studieze cadrul normativ existent referitor la declararea averii și intereselor personale.

În continuare, reclamantul a notat că nu a declarat dreptul de folosință asupra automobilului de model Range Rover Sport, care aparține părinților săi, deoarece a folosit acest mijloc de transport periodic, nu mai mult de 2-3 ori pe lună. Din acest considerent nu a declarat nici automobil de model ***** Drive, or, acest mijloc de transport aparține cu drept de proprietate socrului său, *****, fiindu-i oferit ocazional.

A precizat că un automobil a fost dobândit de către părinții lui, în urma unui contract de credit de consum, iar mijlocul de transport al părinților ***** a fost dobândit ca urmare a unei înțelegeri a acestora cu un agent economic. Prin urmare, el nu a participat la tranzacționarea acestor mijloace de transport, însă prin comentariile scrise Comisia de evaluare încearcă să denatureze răspunsurile.

Ce ține de alegațiile Comisiei de evaluare cu privire la aceea că candidatul nu a prezentat o copie a contractului de vânzare-cumpărare a automobilului de model Range Rover Sport, cât și nu a putut indica prețul la care automobilul a fost procurat, reclamantul a explicat că contractul menționat nu se mai păstrează, iar în runda de întrebări pârâta nu a abordat chestiunea ce ține de prețul automobilului, circumstanță ce poate fi demonstrată prin corespondența dintre candidat și Comisia de evaluare.

Cu referire la constatările Comisiei de evaluare ce țin de dreptul de proprietate asupra unui apartament, care a aparținut cu drept de proprietate soției candidatului, *****, reclamantul a specificat că, pârâta nu face careva diferență de când candidatul este în căsătorie, or, în cadrul audierii, a reiterat că se află în căsătorie cu ***** din luna august a anului 2020, iar relațiile de concubinaj au început din luna aprilie a anului 2020.

Prin urmare, reclamantul a opinat că, concluziile Comisiei de evaluare formate în baza evenimentelor care au avut loc înainte de căsătoria reclamantului cu ***** sunt ilegale, or, tranzacțiile soției în anii 2013-2018 nu sunt relevante evaluării candidatului. În nici o parte a audierii publice a sa, nu a indicat că relația cu ***** ulterioara soție, a început înaintea procurării mașinilor care sunt indicate, absolut o descriere falsă cu o concluzie tendențioasă.

Reclamantul a punctat că, este important a distinge cronologic evenimentele analizate de Comisia de evaluare, cum ar fi: apartamentul deținut anterior de *****, actual soția candidatului, remarcând faptul că la data intrării în proprietate, cât și la data vânzării aceluși apartament cei doi nu erau în relații de căsătorie; automobilul de model Range Rover Sport deținut de mama candidatului, procurat în anul 2019, până ca candidatul să aibă o relație cu soția sa și pentru care a fost contractat un credit de consum, fapt confirmat și de Comisie; automobilul socrilor candidatului de model BMW ***** Drive care a fost procurat în rate de la o persoană juridică de profilul vânzării automobilelor.

Astfel, reclamantul a opinat că, toate aceste trei subiecte trebuiau să fie examinate separat, însă Comisia de evaluare le abordează la pachet, pentru a crea impresia societății că, candidatul nu corespunde normelor de etică și integritate financiară, și aruncă periodic în text anumite fraze, care au rol de a crea impresia că toate aceste bunuri aparțin reclamantului, neavând nici un suport factologic sau juridic pentru aceste afirmații.

În partea motivării surselor financiare pe care le dețin părinții săi, reclamantul a precizat că, toate veniturile mamei sale au fost declarate, or, *** ***, fiind și ea subiect al declarării averii și intereselor personale, a indicat amănunțit informația privitor la creditele pe care le are ultima și a fost explicat faptul că, sursele financiare sunt toate legale.

Ce ține de veniturile socrilor, reclamantul a punctat că a explicat faptul că dețin anumite afaceri în regiunea denumită generic „Regiunea Transnistreană”, iar caracterul juridic a acestora le-a fost demonstrat printr-o copie a unui act de formare a unei persoane juridice. La fel, nu pot fi prezentate nici documentele cu caracter fiscal, deoarece sunt eliberate de o zonă necontrolată a Republicii Moldova și respectiv pot fi luate ca un fapt juridic împlinit.

Reclamantul a menționat că, în runda de întrebări, cât și în cadrul audierii publice, a explicat care este anume activitatea socrilor săi, iar remarca Comisiei de evaluare, care a fost necesitatea procurării automobilelor de către rudele sale, este una abuzivă, or, cum poate să explice de ce mama sa a dorit să-și procure o mașină, și socrii la fel.

De asemenea, reclamantul a susținut că, Comisia de evaluare s-a ghidat de anumite principii totalitariste, deoarece l-au făcut răspunzător pentru acțiunile altor persoane, or, unul din motivele nepromovării a constituit anume faptul că, nu a putut să prezinte careva probe cu privire la unele tranzacții efectuate de către soția sa până la căsătorie.

În viziunea reclamantului, comisia urma să demonstreze dacă aceste bunuri aparțin candidatului, deoarece acesta este unul din obiectivele Comisiei de evaluare, însă nu s-a isprăvit cu acest exercițiu, or, candidatul poate moșteni genele și trăsăturile fizice de la rude, dar nu poate moșteni responsabilitatea lor pentru faptele și dorințele acestora.

Reclamantul a reiterat că, a oferit toate datele despre apartamentul care a fost deținut de soție cu drept de proprietate, cu toate că aceste tranzacții au fost efectuate până la oficializarea căsătoriei dintre ei.

A indicat că, Comisia urma să examineze în mod atent și egal toate probele și argumentele prezentate de candidat, să acorde o atenție deosebită principiului contradictorialității și să ia în considerare argumentele contrare. De asemenea, în procesul de luare a deciziilor membrii Comisiei de evaluare trebuiau să se ghideze de lege și jurisprudență și să-și justifice hotărârile în mod clar și rațional, ceea ce nu s-a realizat, Or, Comisia de evaluare nu a descris cum candidatul a încălcat legea la depunerea declarației de avere și interese personale sau alte careva încălcări de ordin financiar.

Reclamantul a susținut că, la abordarea integrității financiare, Comisia de evaluare s-a preocupat mai mult de rudele subiectului verificării, în mare parte de soția candidatului și părinții acesteia, în perioada în care subiectul nici nu era căsătorit, fără a indica ce norme imperative ale legislației în vigoare au fost încălcate de candidat.

Reclamantul a subliniat că, o altă circumstanță abordată de către Comisie, în cadrul audierii publice, a fost conducerea automobilului în stare de ebrietate și acte de huliganism, ce au fost comise înainte ca candidatul să devină procuror. Chiar dacă

pârâta a indicat în decizie că „încălcarea a avut loc în timpul în care candidatul era student la drept și nu fusese încă instruit sau numit în funcția de procuror”, astfel candidatul nu era subiectul nici unei norme de etică profesională. Însă, în altă ordine de idei, Comisia ajunge la concluzia că „conducerea unui automobil într-o stare de ebrietate alcoolică avansată constituie o gravă încălcare a regulilor etice aplicabile judecătorilor și procurorilor”.

La acest aspect, reclamantul a menționat că, Comisia de evaluare a constatat că în privința candidatului sunt aplicabile prevederile Codului de etică al procurorului din anul 2011, în perioada când el era student, ceea ce prezumă că trebuia să intuiască că peste 6 ani va deveni procuror, și în general candidatul trebuia să știe că, conform normelor morale el nu mai poate deveni procuror și să respecte Codul de etică al procurorului în vigoare la acea perioadă.

În opinia reclamantului, la analiza acestui subiect de drept, Comisia de evaluare și-a depășit posibilitățile legale de evaluare, or, legea descrie clar până unde pot fi verificate aspectele legate de etica profesională.

Suplimentar, reclamantul a comunicat că, în cadrul corespondenței scrise, cât și în cadrul audierii publice, un membru al Comisiei de evaluare (Tatiana Răducanu) vocifera în mod repetat că, acțiunile de huliganism nu prea grav, pentru care a fost sancționat contravențional candidatul, sunt infracțiuni. În cadrul audierii publice, candidatul a replicat că aceste acțiuni reprezintă contravenții, la care membrul Comisiei de evaluare a menționat că „... e tot aceeași...”, ceea ce în opinia sa este o abordare tendențioasă la adresa candidatului pentru a oferi impresia societății că acest candidat nu este calificat. Mai mult ca atât, fără a face diferență între procedurile legale, or, acțiunile contravenționale și cele infracționale sunt descrise în coduri diferite, e o diferență substanțială.

În aceeași ordine de idei, a specificat că la accederea în funcția de procuror sunt solicitate avizele mai multor instituții în privința candidatului la funcția de procuror, toate încălcările subsemnatului țin de aspecte legate de aplicarea sancțiunilor contravenționale, Comisia acceptând acest fapt. Or, Comisia nu poate concluziona încălcarea unor norme de conduită etică de ordin contravențional a procurorului în perioada în care candidatul nici nu era procuror. Respectarea normelor de conduită a unui procuror încep a produce efecte în momentul accederii în funcție, iar Comisia de evaluare atribuie unele norme de conduită unei persoane care la acel moment nu era procuror.

Reclamantul a opinat că, Comisia a abordat greșit trecutul candidatului și întru evitarea discriminării și judecăților nefondate, judecarea unui procuror în funcție de acțiunile sale din trecut ar putea deschide ușa la discriminare și la judecăți nefondate, or, pe parcursul activității sale în funcție de procuror nu a dat dovadă de un comportament vicios sau care ar fi putut servi la impresii că acesta nu are capacitatea de a fi integru sau cu verticalitate etică.

A adăugat că, evaluarea unei persoane ar trebui să se facă pe baza meritelor sale profesionale și a capacităților actuale, dar nu să se facă pe presupuneri sau să se emită judecăți bazate pe acțiuni anterioare, care nu sunt relevante pentru funcția de procuror.

Reclamantul a susținut că, decizia pronunțată de Comisia de evaluare în privința sa este viciată, deoarece unul din membrii acesteia a încălcat secretul deliberării.

La acest capitol, reclamantul a subliniat că, președintele Comisiei de evaluare, Herman van Hobel și-a expus opinia televizat cu mult înainte de a fi emisă decizia pe acest caz. Așadar, în cadrul emisiunii televizate „Punct de reflecție” din 28 mai 2023, de la postul TV „Vocea Basarabiei” în cadrul unei narațiuni, Președintele Comisiei de evaluare a menționat „...dacă eu în Olanda, aș fi prins în stare de ebrietate la volan, cu probă foarte mică, gata atâta-i nu poți fi judecător, nu poți servi drept exemplu, nu poți să pronunți sentințe cu privire la alți oameni, dacă tu personal nu poți respecta regulile și e valabil și pentru procurori...”. Or, ținând cont că la alți candidați atât judecători, cât și procurori nu a fost abordat subiectul conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate cu formulare că nu poți să mai fii un procuror sau un judecător, poate servi drept argument, conform practicii CEDO privind încălcarea secretului deliberării, mai ales din partea unui președinte a Comisiei, iar acest mesaj transmis de către președintele comisiei în afara procesului de evaluare lovește grav asupra credibilității unei decizii colective, așa cum este Comisia de evaluare.

A punctat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului consideră încălcarea deliberată a procesului de judecată drept o încălcare gravă a drepturilor și libertăților fundamentale ale individului, or, principiul deliberării se referă la dreptul părților de a fi audiate în mod adecvat, de a avea timp și oportunitatea de a-și prezenta argumentele și probele, precum și de a-și exprima punctul de vedere în cadrul procesului de judecată.

La caz, reclamantul a opinat că, membrul Comisiei de evaluare a oferit judecăți de valoare înainte de a fi emisă decizia, iar o ulterioară argumentare a părților referitor la o presupusă expunere generală asupra fenomenului de conducere în stare de ebrietate la volan, nu poate fi admisă, fiindcă această afirmație a fost făcută la 3 zile, după audierea publică a candidatului. Prin urmare, reclamantul a susținut că, Președintele Comisiei de evaluare a avut o părere preconcepută, deja, asupra acestui candidat, până a fi emisă o decizie pe marginea evaluării.

În final, reclamantul a menționat că, încălcarea dreptului de a fi ales într-o funcție de demnitate publică reprezintă o încălcare gravă a drepturilor și libertăților fundamentale ale individului. Acest drept este recunoscut și protejat de diverse instrumente internaționale și regionale ale drepturilor omului. În primul rând, dreptul de a fi ales este garantat de Declarația Universală a Drepturilor Omului (Articolul 21), care afirmă că "orice persoană are dreptul de a participa la conducerea treburilor publice ale țării sale, direct sau prin reprezentanți aleși liber". Aceasta reflectă importanța participării într-un astfel de proces și a dreptului de a alege și a fi ales în cadrul unei societăți democratice.

În drept, Gheorghe Graur și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 14 alin. (1) și (2), art. 8 lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Reclamantul a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 45 din 04 iulie 2023 cu privire la candidatura Gheorghe Graur, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

La 24 iulie 2023, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de contestare înaintată de Gheorghe Graur.

În motivarea referinței, pârâta a invocat că decizia Comisiei de evaluare nr. 45 din 04 iulie 2023 este legală și întemeiată, iar alegerile reclamantului sunt neîntemeiate și nu au un suport probatoriu.

A menționat că, în speță, Comisia a executat cu diligență toate obligațiile în sarcina sa, prevăzute de Legea nr. 26 din 10 martie 2022, în particular, atunci când a constatat anumite neclarități, a oferit reclamantului posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare (în sensul art.10 alin.(7) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022), oferind un termen suficient (fapt confirmat implicit de către reclamant prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare).

Suplimentar, a notat că, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului de evaluare, în faza inițială (a se vedea etapele 1 și 2 supra) este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale (art. 6 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022) și cu respectarea obligațiilor legale (art. 7 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022).

Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia a oferit candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare (art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022). Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept, nu o obligație, a candidatului (art. 12 alin.(4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022), însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fățiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate (art.13 alin.(5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022). Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încalcă, dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

Cât privește procesul de evaluare a integrității, dar și Decizia, nu afectează statutul profesional al candidatului, or, obiectul mandatului Comisiei este expres stabilit de lege (art. 3 alin. (1) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022), precum urmează: Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor efectuează evaluarea integrității candidaților la funcția de membru în organele prevăzute la art. 2 alin. (1) (inclusiv în Consiliul Superior al Procurorilor).

La fel, s-a relevat că obiecțiile sale sunt neîntemeiate în lipsa probelor care ar demonstra caracterul ilegal al Deciziei, or, el trece la critica legii aplicabile, însă toate aceste critici ale legii aplicabile sunt irelevante pentru examinarea legalității Deciziei contestate.

Asta, deoarece în contextul criteriilor stabilite prin decizia Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023, critica legii nu reprezintă (i) nici erori procedurale grave (admise de către Comisia de evaluare) care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, (ii) și nici circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către reclamant, iar obiecțiile referitoare la calitatea legii urmează a fi soluționate prin intermediul unui alt remediu, e.g. verificarea constituționalității unei atare legi de către Curtea Constituțională.

În acest sens, s-a atras atenția asupra faptului că până în prezent, Curtea Constituțională a analizat de mai multe ori conținutul Legii nr. 26 din 10 martie 2022, constatând caracterul constituțional al acesteia (cu excepția unor expresii din art. 14 (2), (3) și (8) b) și explicând conținutul instituțiilor reglementate de această lege (a se vedea decizia nr. 42 din 06 aprilie 2023). Totuși, reclamantul insistă asupra unor obiecții care nu urmează a fi examinate de către instanța de judecată, dar și au fost deja analizate de către Curtea Constituțională.

De asemenea, s-a menționat că reclamantul nu a explicat în ce mod circumstanțele invocate în acțiunea sa ar reprezenta: (i) o eroare procedurală gravă care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare și, totodată, (ii) o circumstanță care putea conduce la promovarea evaluării de către candidat. Toate aceste circumstanțe denotă lipsa bunei-credințe din partea reclamantului la depunerea acțiunii sale.

În ședința de judecată, reclamantul Gheorghe Graur a susținut cererea de contestare, solicitând admiterea acesteia, pe motivele de fapt și de drept invocate în cerere.

În ședința de judecată, reprezentanții Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocații Roger Gladei și Valeriu Cernei, au susținut argumentele invocate în referință și au solicitat respingerea cererii de contestare înaintată de către Gheorghe Graur, indicând că decizia Comisiei de evaluare este legală și nu încalcă drepturile și interesele reclamantului, iar obiecțiile reclamantului sunt neîntemeiate.

Audiind argumentele participanților la proces în susținerea pretențiilor formulate și obiecțiile înaintate, ținând cont de probele administrate și de legislația pertinentă, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor stabilește următoarele.

Prin decizia nr. 45 din 04 iulie 2023 cu privire la candidatura Gheorghe Graur, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a), și c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c) și f) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, nu promovează evaluarea.

La 14 iulie 2023, Gheorghe Graur a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru

în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, solicitând anularea deciziei Comisiei de evaluare nr. 45 din 04 iulie 2023 cu privire la candidatura Gheorghe Graur, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

Conform art. 14 alin. (1) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

În acest context, Completul de judecată special reține că decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 45 din 04 iulie 2023 a fost recepționată de către Gheorghe Graur, la 12 iulie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei.

Ținând cont de prevederile art. 14 alin. (1) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, cererea de contestare urma a fi depusă în termen de 5 zile de la data recepționării de către candidat a deciziei motivate, la caz, 14 iulie 2023.

Respectiv, Completul de judecată special conchide că cererea de contestare depusă de Gheorghe Graur este admisibilă, deoarece reclamantul s-a conformat prevederilor legale, depunând prezenta cerere la 14 iulie 2023, în interiorul termenului prevăzut de lege, la Curtea Supreme de Justiție.

Cu referire la cadrul normativ aplicabil, Completul de judecată special relevă că, potrivit art. 1 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Procurorilor, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.

Conform art. 4 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.

Articolul 14 alin. (6) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor stipulează că, cererea de contestare a deciziei

Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

În temeiul art. 1 alin. (1) din Codul administrativ, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Astfel, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție notează că, în preambulul Legii nr. 26 din 10 martie 2022, legiuitorul a indicat că prezenta lege a fost adoptată în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției.

Prin urmare, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Însă, având în vedere că, Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale.

Conform art. 10 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.

Art. 7 alin. (3) din Legea sus citată prevede că, în cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art.5 alin.(3) și (4).

Astfel, atât Legea nr. 26 din 10 martie 2022, cât și Codul administrativ, sunt legi organice, însă prima este una specială. Respectiv, prioritate are Legea nr. 26 din 10 martie 2022, însă aceasta nu exclude aplicarea Codului administrativ, în măsura în care legea specială nu conține norme care să reglementeze un anumit aspect, or, excluderea integrală de la aplicare a Codului administrativ este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ.

În această ordine de idei, Completul de judecată special nu poate reține argumentul reprezentanților Comisiei de evaluare privind neaplicarea cărților I și II din Codul administrativ la examinarea cauzelor pendinte pe rolul Curții Supreme de Justiție.

Completul de judecată special relevă că, prin aplicarea prevederilor Codului administrativ nu pot fi denaturate reglementările Legii speciale nr. 26 din 10 martie 2022, or, dispozițiile Codului administrativ urmează a fi aplicate în măsura în care nu contravin Legii speciale nr. 26 din 10 martie 2022.

Cu referire la consecințele juridice ale deciziei Comisiei de evaluare, Completul de judecată special reține că existența unui act de constatare a lipsei de integritate a unui judecător sau procuror este incompatibilă cu deținerea în continuare a funcției.

În același timp, potrivit art. 13 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Careva alte consecințe juridice, în afara celor menționate expres în lege, nu sunt stipulate la moment.

La fel, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au conchis că proiectul de lege revizuit arată clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei candidatului.

Astfel, Completul de judecată special nu poate accepta ideea că o eventuală decizie de nepromovare ar echivala cu o constatare că persoana nu e integrită. Or, în cazul dat persoana ar urma să fie eliberată imediat din funcție sau supusă unei altei sancțiuni disciplinare destul de grave, fapt care nu e prevăzut de reglementările actuale, după cum s-a menționat supra.

Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, Completul de judecată special reține că prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, la pct. 11, Comisia de la Veneția și Direcția Generală observă că integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe, asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție – încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte mult, sau esențial, de integritatea personală și de competența și credibilitatea apartenenței sale.

Comisia de la Veneția și Direcția Generală și-au exprimat anterior opinia, în alte contexte, că situațiile critice din domeniul justiției, ca niveluri extrem de ridicate de corupție, pot justifica soluții la fel de radicale, precum un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, ține de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația predominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii și procurorii, precum și membrii CSM și CSP, la evaluări extraordinare de integritate.

Pe lângă preambulul Legii nr. 26/2022, menționat supra, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, consideră necesar să menționeze și că, potrivit Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 06 decembrie 2021 și anume:

„Identificarea unor pârghii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției, care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat de indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate.

Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem”.

În continuare, în recentul său Aviz nr. 24(2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sisteme judiciare independente și imparțiale, CCJE reamintește (§ 34) că procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat a mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de a asigura independența acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acestora și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de CSM, CSP și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate corespunzător, că ating un echilibru între beneficii a măsurii, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției și posibilele efecte negative ale acesteia.

De asemenea, Completul de judecată special consideră relevant că, în pct. 50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au indicat că sunt la curent cu faptul că proiectul articolului 12 reflectă articolul 8 din Legea nr. 26/2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția

de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor. Totuși, ceea ce se permite cu scopul examinării candidaților, nu neapărat se permite în vederea evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, mizele sunt mai mari pentru ei și pentru stabilitatea ordinii juridice în general. Deși criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile și bazate pe o evaluare globală a integrității candidaților, a antecedentelor, a relațiilor etc., destituirea unui judecător sau a unui procuror numit în funcție într-un mod legal trebuie să fie justificată cu referința mai precisă la o conduită inadecvată, care ar trebui să fie mai bine definită de lege.

În aceeași ordine de idei, potrivit opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității implică implementarea unui proces de mecanisme care vizează garantarea celor mai înalte norme în materie de conduită și de integritate financiară solicitate pentru accesarea în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea CDL-AD(2022)011, § 9-10).

În Avizul său, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au mai notat că, Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când are „dubii serioase” cu privire la comiterea de către judecător sau un procuror a unor încălcări. Această normă presupune că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate, nici nu atrag direct răspunderea penală, ceea ce ar necesita cel mai probabil un alt standard de probă (mai înalt). Într-o anumită măsură, această structură reduce potențialul unui conflict dintre constatările Comisiei de evaluare și ale altor organe administrative sau judiciare, menționate anterior.

De asemenea, Curtea Constituțională la § 120 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023 a constatat că, prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a) din Lege.

În § 123 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, Curtea Constituțională a indicat că, pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în

ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

La fel, Curtea Constituțională în decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, a notat în § 123, cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovare sau nepromovare. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.

Astfel, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție reține că, deși marja de apreciere a Comisiei în ce privește „dubiile serioase” nu este nelimitată (concluziile trebuie să se bazeze pe date obiective), ea este destul de largă. Eventualele riscuri în raport cu beneficiile, în cazul neadmiterii unui candidat, deși, integru, însă care nu a fost în stare să înlăture anumite dubii în privința sa, sunt cu mult mai mici decât în situația în care este admis un candidat neintegru din considerentul că orice dubiu ar trebui să fie interpretat în favoarea persoanei. Această stare e determinată atât de interesul general sporit față de procesul de preselecție în CSP, cât și de eventuala interferență redusă în drepturile subiecților supuși evaluării, spre deosebire de consecințele vetting-ului propriu-zis.

La caz, Completul de judecată special constată că, prin decizia nr. 45 din 04 iulie 2023 cu privire la candidatura Grigore Graur, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c), d) și f) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, nu promovează evaluarea, fiind invocată nerespectarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale; imposibilitatea demonstrării sursei de proveniență pentru procurarea bunurilor de către părinți și socri, beneficiile financiare pe care soția candidatului le-a avut în legătură cu donația/achiziționarea unui apartament în 2013, conducerea automobilului în stare de ebrietate și acte de huliganism.

Potrivit art. 8 alin. (1), (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c), d) și f) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din

10 martie 2022, în sensul prezentei legi, evaluarea integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora.

Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;

b) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație.

Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri.

Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin.(2) are statut de donatar sau de donator.

Cu referire la nerespectarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale pentru anii 2019-2023, Comisia de evaluare a reținut că, potrivit informațiilor furnizate de Autoritatea Națională de Integritate, candidatul a depus declarații cu privire la venituri și proprietate/avere și interese personale pentru anii 2019, 2020, 2021, însă nu a inclus în declarații dreptul de folosință al său și al soției sale asupra mijloacelor de transport, ce aparțin cu drept de proprietate altor persoane.

În răspunsul la întrebările scrise ale Comisiei de evaluare, privind nedeclararea dreptului de folosință asupra mijloacelor de transport, candidatul a indicat că, folosirea de către el a mijloacelor de transport a mamei sale și a socrului nu constituie un drept de folosință în sens legal, ci este doar o înțelegere de familie, adică le folosește doar atunci când are nevoie.

La acest aspect, Comisia de evaluare a reținut că numele candidatului Gheorghe Graur apare în patru contracte de asigurare pentru automobilul de model Range Rover Sport, ce aparține cu drept de proprietate mamei acestuia, care acoperă perioada 2019-2023, cât și soția reclamantului a fost amendată în timp ce conducea automobilul de model Range Rover Sport.

De asemenea, în comunicarea scrisă cu Comisia de evaluare, reclamantul a declarat că soția sa folosește periodic automobilul de model BMW **** * la necesitate, dar îl folosește rar, însă în cadrul audierilor, candidatul a recunoscut că toate încălcările Regulamentului de circulație au avut loc în mun. Chișinău, în timp

ce socrul său locuiește în Transnistria și că soția sa îl folosește pentru a se deplasa de la domiciliul până la serviciu și viceversa.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt persoanele care dețin funcțiile de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

Conform anexei la Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, procurorii de toate nivelurile sunt persoanele, care dețin funcție de demnitate publică.

În temeiul art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară bunurile mobile și imobile, inclusiv cele nefinalizate, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață de către subiectul declarării, inclusiv în calitate de beneficiar efectiv, de membrii familiei lui și de concubinul/concubina lui ori aflate în posesia acestora în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință.

Prin urmare, raportând normele legale relevante cu situația din speță, Comisia de evaluare a conchis că, candidatul avea obligația să indice, în declarațiile de avere și a intereselor personale pentru anii 2019-2021, dreptul de folosință asupra automobilului de model Range Rover Sport și mijlocul de transport de model BMW **** *, însă contrar acestei obligații, candidatul a evitat să efectueze acest exercițiu, chiar dacă în timpul audierii a recunoscut că automobilul de model BMW **** * a fost folosit de el și soția sa și că va lua în considerare necesitatea declarării dreptului de folosință a mijlocului de transport în următoarea sa declarație anuală.

Completul de judecată special respinge ca neîntemeiat argumentul reclamantului Gheorghe Graur precum că Comisia de evaluare și-a depășit competențele sale, pe motiv că averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, fapt confirmat prin emiterea de către Autoritatea Națională de Integritate a procesului-verbal nr. 377/28 cu privire la verificarea declarațiilor de avere și interese personale din 30 septembrie 2022, or, art. 8 alin. (6) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022 prevede în mod expres că, în aprecierea criteriilor prevăzute la alin.(2)–(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv.

În conformitate cu art. 2 alin. (2) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor

menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, persoană apropiată reprezintă soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

În temeiul art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.

Comisia de evaluare a indicat că dubiile sale au apărut ca urmare a faptului că, în anul 2019, mama candidatului, **** * și-a procurat autoturism de model Range Rover și socrul acestuia a cumpărat un mijloc de transport de model BMW **** *.

Ce ține de mijlocul de transport procurat de **** *, Comisia de evaluare a reținut că, conform informațiilor furnizate de Serviciul Fiscal de Stat, venitul mamei candidatului, pentru perioada anului 2007- mijlocul anului 2019, a fost de 1.043.878 de lei. Fiind întrebat despre sursa mijloacelor financiare pe care mama sa le-a folosit pentru a procura automobilul, candidatul a răspuns în runda de întrebări că mama lui a luat în acest scop un credit de consum în valoare de 200.000 de lei.

Ulterior, în cadrul audierii candidatul a menționat că, în perioada anilor 2001-2014, tatăl său a activat în afara țării și respectiv o parte din bani pentru achiziționarea acestui automobil puteau fi luați din veniturile obținute de către ultimul.

La fel, Comisia de evaluare a reținut că, în cadrul audierii candidatul a contestat, pentru prima dată, prețurile pentru astfel de automobile, indicând că acestea nu ar trebui să fie mai mari de circa 12 000 de euro, ca mai târziu să afirme că mama sa a procurat automobilul la un preț mult mai mic și anume la 5000 de euro, deoarece existau unele defecțiuni tehnice care necesitau reparate, iar întreținerea acestui mijloc este costisitoare, fără a prezenta în susținerea poziției sale copia contractului de vânzare-cumpărare, cât și înscrisuri care ar proba reparațiile efectuate la automobil.

Comisia de evaluare a avut rezerve față de argumentul reclamantului precum că tatăl candidatului a activat în perioada anilor 2001-2014 în afara țării, deoarece evenimentele pretinse nu au fost susținute sau confirmate prin informație sau document justificativ cu privire la veniturile tatălui, sau de vreo declarație a unei persoane care are cunoștință directă de evenimente, cum ar fi mama sau chiar însăși tatăl candidatului.

În consecință, Comisia de evaluare a conchis că este dificil credibil faptul că, chiar dacă de către **** * a fost luat un credit de consum pentru achiziționarea autoturismului, acesta a putut acoperi integral costul mijlocului de transport,

deoarece din materialele colectate se denotă că valoarea automobilului este aproximativ echivalentă cu salariul cumulată pentru patru ani a mamei candidatului, în perioada 2007-mijlocul anului 2019, iar alte probe justificative nu au fost prezentate de către candidat.

Ce ține de mijlocul de transport procurat de socrul candidatului, Comisia de evaluare a reținut că, reclamantul în runda de întrebări a comunicat că automobilul de model BMW **** * a aparținut unei companii, fiind procurat de socrul său în rate.

În cadrul audierii publice, reclamantul a contestat valoarea autoturismului, așa cum a fost prezentată de către Comisia de evaluare și a declarat că valoarea reală a fost mai mică aproximativ cu 4000 de euro, însă nu a prezentat nici un document care să certifice acest fapt.

Prin urmare, Comisia de evaluare a avut dubii în privința argumentului reclamantului precum că prețul pentru automobilul de model BMW **** * a fost achitat de către socrul acestuia în rate începând cu anul 2019 și finalizat în 2022, deoarece nu au fost oferite explicații cu privire la sursa mijloacelor financiare utilizate de socrul acestuia pentru achiziționarea chiar și în rate a automobilului enunțat, or, potrivit informației eliberate de Serviciul Fiscal de Stat, socrul candidatului nu a avut venituri în perioada anilor 2007-2011, în afară de 10 lei MDL conform declarației din 2010, în perioada anilor 2012-2017 a avut un venit brut de 535414 de lei MDL (estimativ 26 770 Euro), iar începând cu anul 2018 nu a înregistrat venituri.

Cu referire la donația a unui apartament către soția candidatului în anul 2013 și ulterior vinderea acestuia în anul 2018, Comisia de evaluare a reținut că, în anul 2013, soția candidatului a primit de la o companie cu titlu de donație un apartament cu suprafața de 153,8 m.p., amplasat în mun. Chișinău, a cărui valoare cadastrală era de 847326 de lei MDL, însă prețul real stabilit în contractul enunțat de către părți a fost de 1 401074 de lei MDL.

În răspunsul său la întrebările Comisiei, candidatul a indicat că soția sa nu-și aduce aminte modalitatea prin care a intrat în proprietate asupra acelui apartament, iar în cadrul audierii publice a informat, pentru prima dată, că apartamentul enunțat nu a fost donat soției sale, ci i-a fost transmis în baza contractului de vânzare – cumpărare și că a fost o inițiativă a socrilor săi de a investi în acest apartament, fără a putea explica plauzibil de ce această tranzacție a îmbrăcat forma unui contract de donație. În final, a menționat că tranzacția în cauză s-a încheiat la cererea notarului sub forma contractului de donație.

Comisia de evaluare a avut rezerve cu privire la argumentul reclamantului că soția sa a semnat contractul de donație la cererea notarului, or, potrivit art. 195 din Codul civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, dar nicidecum la indicarea terților de a efectua sau nu o anumită acțiune, ceea ce a dus la apariția dubiilor cu privire la corectitudinea îmbrăcării juridice a acestei tranzacții, însă care nu au fost înlăturate de către candidat nici în cadrul audierii, nici în ședința de judecată.

Subsecvent, Comisia de evaluare a reținut că, conform informațiilor eliberate de Serviciul Fiscal de Stat, venitul socrilor candidatului a fost, înainte de 2013, doar suma de 2395 lei MDL,

Fiind întrebat despre sursa mijloacelor financiare pe care socrii săi le-au folosit pentru a procura apartamentul la prețul de 1401074 lei MDL, candidatul a explicat că socrii săi au desfășurat activitate economică, începând cu anul 1998, în Transnistria, având în proprietate un magazin alimentar, care a fost la acel moment singura lor sursă de existență, iar în prezent dau în locațiune acel spațiu comercial și au venit din creșterea bovinelor, vânzarea produselor lactate și a miezului de nucă.

Prin urmare, Comisia de evaluare a considerat neplauzibilă explicația candidatului cu privire la sursa mijloacelor financiare pe care socrii săi le-au folosit pentru achiziționarea bunului imobil, deoarece nu au fost susținute sau confirmate prin informație sau documente justificative cu privire la veniturile socrilor săi, sau de vreo declarație a unei persoane care are cunoștință directă de evenimente.

La fel, candidatului i s-a solicitat să explice de ce socrii săi au fost de acord să vândă apartamentul în 2018 la prețul de doar 847325 lei MDL, care a fost cu 553749 lei MDL mai puțin decât prețul de cumpărare din 2013 și tot atunci să plătească datoriile fiului lor de aproximativ 45 000-50000 de euro, însă reclamantul nu a putut să prezinte explicații elocvente privitor la aceste circumstanțe.

Totodată, Comisia de evaluare a mai indicat că, pe de o parte, candidatul a declarat în cadrul audierii publice că soția sa nu a contribuit financiar la achiziționarea apartamentului în 2013 și nu a primit, în anul 2018, careva bani din vânzarea bunului de imobil, pe de altă parte, afirmând că soția sa a suferit pierderi financiare în legătură cu acest apartament, deoarece nu a reușit să-l vândă la prețul de piață, astfel concluzionând că reclamantul a furnizat declarații contradictorii, prin ce a dus la amplificarea dubiilor.

Așadar, este de menționat că, Comisia de evaluare a executat cu diligență toate obligațiile în sarcina sa, prevăzute de Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, și anume a încercat să obțină informații relevante de la persoane fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituțiile financiare, documentele necesare pentru realizarea evaluării.

Dar, atunci când a constatat anumite neclarități, Comisia de evaluare a oferit reclamantului posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare (în sensul art.10 alin.(7) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor), oferind un termen suficient pentru prezentarea înscrisurilor, informațiilor și explicațiilor suplimentare pentru înlăturarea dubiilor apărute asupra unor circumstanțe și doar care pot fi acordate nemijlocit de către candidatul evaluării.

Însă, la caz, se constată că, reclamantul nu și-a exercitat pe deplin acest drept, având un comportament pasiv ce ține de prezentarea și furnizarea probelor și informațiilor solicitate, iar acest fapt a dus la imposibilitatea Comisiei de evaluare

de a verifica circumstanțele în privința căruia i-a apărut dubii și a desființa dubiile apărute în urma examinării dovezilor prezentate suplimentar.

Completul de judecată special, reiterând faptul că reclamantul Gheorghe Graur nu a reușit să înlăture în cadrul cercetării judecătorești dubiile apărute la Comisia de evaluare, îndeosebi atrage atenție la aspectul referitor la conducerea unor mijloace de transport de „lux”, gen Range Rover, BMW, Audi, fără ca să declare faptul posesiei acestora.

Astfel, argumentele reclamantului, potrivit cărora el cu soția periodic, două-trei ori pe lună, foloseau automobil Range Rover aparținând mamei, deși el era persoana care încheia contractele de asigurare; periodic foloseau automobilul BMW aparținând tatălui soției care locuiește în Transnistria; periodic luau pentru a se deplasa automobile lăsate la parcare administrată de fratele soției, sunt în mare parte în contradicție vădită cu realitatea obiectivă existentă. Îndeosebi e îngrijorătoare explicația referitoare la faptul împrumutului ocazional de la parcare fratelui soției a unor automobile scumpe pentru necesități personale. Potrivit reclamantului, atât Comisia de evaluare, cât și instanța de judecată, urmau să accepte că fratele soției, fiind un antreprenor, adică o persoană care în mod normal știe să calculeze orice bănuț dacă dorește să reușească în acest domeniu, le acorda fără a fi asigurate, adică cu riscul deteriorării parțiale sau totale fără posibilitatea recuperării prejudiciului în caz de accident, automobile aflate la parcare pentru vânzare și care aparțineau nu fratelui, ci clienților acestuia, pentru deplasări în interese de familie și nu cele mai ieftine, pentru a reduce pierderile în caz de accident, ci unele foarte costisitoare. Este evident că situația descrisă nu are nimic comun cu realitatea, iar explicația plauzibilă cea mai evidentă ar consta în faptul că soții Graur ar avea periodic, în posesia sa efectivă, unele automobile de „lux”, fără ca să le declare, oricare ar fi motivele nedeclarării.

Ce ține de argumentul reclamantului precum că Comisia de evaluare urma să verifice integritatea sa financiară doar din momentul accederii sale în funcția de procuror și încheierii relațiilor de căsătorie, Completul de judecată special îl apreciază neîntemeiat, deoarece împuternicirile acordate de legiuitor Comisiei de evaluare pentru verificarea situației financiare a candidaților evaluării nu sunt restrânse în timp, adică să verifice integritatea financiară a acestora doar în perioada accederii în funcție de procuror/judecător și până la începerea activității Comisiei, dar i-a fost acordat un drept mai larg și anume de a verifica averea candidatului, cât și a rudelor acestuia în ultimii 15 ani. Așadar, Comisia și-a exercitat atribuțiile sale în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Prin urmare, verificând averea rudelor candidatului, Comisia de evaluare și-a realizat mandatul în conformitate cu legislația în vigoare, or, art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor stipulează expres că, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale,

precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Așadar, Completul de judecată special notează că, prin depunerea dosarului personal și menținerea în continuare a intenției de a participa la concursul pentru alegerea în funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, manifestată inclusiv prin prezentarea în fața Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, reclamantul în mod benevol a acceptat consecințele unei decizii eventual nefavorabile a Comisiei de evaluare.

Cu referire la încălcările Regulamentului circulației rutiere, conducerea automobilului în stare de ebrietate alcoolică și acte de huliganism, reiterate în decizia contestată, Completul de judecată special relevă următoarele.

Potrivit Legii nr. 26/2022 nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, la evaluarea integrității candidatului la funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, Comisia de evaluare verifică comportamentul procurorului pentru a stabili dacă acesta corespunde criteriilor de integritate etică și financiară și dacă poate fi recomandat Adunării Generale a Procurorilor pentru a fi ales în funcția la care aspiră. În acest caz, comportamentul candidatului este evaluat prin raportare atât la reglementările legale în materie, cât și la principiile relevante domeniului respectiv.

La acest segment relevanță au prevederile art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a), alin. (3), art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, care stipulează că, în sensul prezentei legi, evaluarea integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora. Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă: a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial. Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată. În cazul lipsei unor reguli de etică și conduită aprobate pentru domeniul în care activează sau a activat candidatul, se verifică dacă comportamentul din trecut al candidatului provoacă sau nu suspiciuni rezonabile referitoare la corespunderea acestuia cu standardele etice și de conduită stabilite pentru judecători și procurori.

Mai mult, potrivit art. 5 alin. (2) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022, adoptat în cadrul ședinței Comisiei independente de evaluare din 02 mai 2022, cu ulterioarele modificări, la evaluarea conformității cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să

cuprindă, dar fără a se limita la următoarele : a. dacă incidentul a fost un eveniment singular; b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii nesemnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier; c. sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor

La caz, Comisia de evaluare a indicat că, în cadrul discuției cu candidatul cu privire la încălcările regulilor de circulație rutieră, reclamantul a menționat că ar fi putut profita de poziția sa de procuror și astfel să evite să achite amenzile pentru aceste încălcări. Fiind întrebat ce a avut în vedere prin a „profita de poziția sa”, reclamantul a susținut că s-ar fi putut angaja într-o discuție cu inspectorul de poliție, explicându-i că atât inspectorul de poliție, cât și el lucrează în același sistem de drept și prin urmare, l-ar fi convins să nu-i aplice sancțiunea.

Având în vedere că reclamantul a admis posibilitatea evitării tragerii la răspundere contravențională, inclusiv și aplicării sancțiunii contravenționale prin folosirea prerogativelor funcțiile sale, Comisia de evaluare a susținut că această abordare ar constitui o încălcare flagrantă a obligațiilor sale etice, deoarece pct. 6.2.5. din Codul de etică al procurorilor, aprobat prin hotărârea nr. 4 din 27 mai 2016 a Adunării Generale a Procurorilor, prevede în mod exhaustiv că procurorul trebuie să nu folosească prerogativele funcției pentru a influența deciziile altor instituții sau persoane care activează atât în domeniul public, cât și în cel privat,

Or, procurorul fiind o persoană cu demnitate publică, trebuie să corespundă celor mai mari așteptări, deoarece comportamentul decent, onest, în familie și în societate, constituie, în fapt, un reper moral coordonator pentru membrii societății și respectiv, trebuie să reziste tuturor tentațiilor de a se angaja în activități ilegale pentru câștigurile sale personale, iar abaterile acestuia de la normele de conduită ar putea fi percepută de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială, ceea ce se atestă la caz.

Astfel, Comisia de evaluare a reținut că, la 18 august 2012, ora 05:30, candidatul a fost oprit de inspectori de poliție pentru conducerea unui automobil în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, fiind imputată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 din Codul penal, iar pe baza sfatului avocatului său, a pledat vinovat, iar la 1 noiembrie a fost găsit vinovat de comiterea contravenției, fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 2000 lei.

Comisia de evaluare a respins argumentul candidatului, invocat în cadrul audierii, precum că nu a fost oprit în timp ce conducea automobilul, ci oprit în timp ce se afla într-un automobil staționat în parcare a unei benzinării, când a pornit motorul pentru a porni încălzirea în interiorul acestuia, deoarece reclamantul a acceptat fără rezervări cele invocate în actele procesuale, deoarece nu a contestat corectitudinea acestora și a pledat vinovat conform circumstanțelor indicate de către inspectorii de poliție, or, potrivit înregistrărilor medicale s-a stabilit nivel ridicat de alcool în sânge și în aerul expirat, indicând astfel o stare avansată de ebrietate alcoolică.

Mai mult, candidatul a fost sancționat contravențional pentru acte de huliganism puțin agravat, a confirmat că a fost implicat doar în cazul din huliganism

ce a avut loc în anul 2014, iar ce ține de celălalt act a susținut că nu a fost comis de el, însă fiind rugat să explice de ce în actele din dosar a fost inclus codul său personal, nu a putu să explice, iar aceste inadvertențe ale candidatului au creat dubii Comisiei de evaluare cu privire la integritatea etică a candidatului.

La fel, Comisia de evaluare a avut rezerve în ceea ce ține de onestitatea candidatului cu privire la îndeplinirea chestionarului cu privire la integritatea etică a candidatului, deoarece s-a eschivat să răspundă la întrebările sub nr. 1 și nr. 4 și nu a indicat că a fost parte într-un proces penal sau contravențional și că a fost sancționat pentru conducerea autoturismului în stare de ebrietate, astfel, fiind ignorate dispozițiile pct. 6.1.2 din Codul de etică al procurorilor, aprobat prin hotărârea nr. 4 din 27 mai 2016 a Adunării Generale a Procurorilor, potrivit cărora procurorul trebuie să acționeze în mod echitabil și onest.

Prin urmare, Completul de judecată special conchide că neconsecvențele și explicațiile incoerente ale candidatului cu privire la aspectele supuse evaluării au subminat credibilitatea candidatului în fața Comisiei de evaluare în ceea ce privește explicațiile sale pentru imposibilitatea demonstrării sursei de proveniență pentru procurarea bunurilor de către părinți și socri, beneficiile financiare pe care soția candidatului le-a avut în legătură cu donația/achiziționarea unui apartament în 2013, conducerea automobilului în stare de ebrietate și acte de huliganism, iar aceste circumstanțe au fost suficiente pentru ca Comisia de evaluare să constate existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art.8 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022.

Cu referire la alegațiile reclamantului privind membrii Comisiei de evaluare și activitatea acesteia, Completul de judecată special notează că acestea nu pot constitui ca temei pentru argumentarea unor erori procedurale grave care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare a candidatului și nici a unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către reclamant. Or, în corespundere cu prevederile art. 4 din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de formațiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia. În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.

Astfel, Completul de judecată special reține că reclamantul nu a prezentat pe parcursul procedurii de evaluare, dar nici în fața instanței de judecată, probe care ar răsturna situația constatată de către Comisia de evaluare sau alte circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat. Or, la examinarea contestației, Completul de judecată special nu trebuie să reevalueze circumstanțele evaluate deja de Comisie, ci să se pronunțe doar asupra faptului dacă au apărut circumstanțe noi, care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidat, însă nu au fost examinate anterior în procesul de evaluare.

Potrivit art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, Completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

Prin urmare, ținând cont de normele legale citate mai sus și de faptul că obiect al prezentei acțiuni îl constituie decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 45 din 4 iulie 2023 cu privire la nepromovarea evaluării de către candidatul Gheorghe Graur, Completul de judecată special menționează că, la caz, urmează să verifice dacă în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare și existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat. Or, la examinarea prezentei cereri de contestare, Completul de judecată special nu are dreptul să depășească limitele acesteia și împuternicirile oferite de legiuitor la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, stabilite în mod imperativ la art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Completul de judecată special relevă că, în pct. 81 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.26 din 10 martie 2022, Curtea Constituțională a stabilit că legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele carențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi considerată o problemă centrală a litigiului.

În aprecierea sa, la pct. 78 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Curtea Constituțională verificând dacă dispozițiile contestate urmăresc realizarea unui scop legitim, a reținut că în nota informativă la proiectul de Lege nu se regăsește niciun argument cu privire la necesitatea limitării controlului judiciar al deciziilor Comisiei de evaluare. Totuși, din opinia prezentată de autorități și din conținutul textului contestat, Curtea a dedus că legislatorul a urmărit să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură nesemnificative, iar pe de altă parte, pentru a asigura celeritatea soluționării

contestațiilor pentru a avea mai repede un Consiliu Superior al Magistraturii funcțional. Curtea a reținut că aceste scopuri legitime pot fi încadrate în obiectivele generale ale ordinii publice și garantării autorității și imparțialității justiției, stabilite de articolul 54 alin.(2) din Constituție.

Verificând dacă dispozițiile contestate îi permit Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție să „examineze suficient” problemele centrale ale eventualelor litigii, Curtea Constituțională a admis că dispozițiile contestate sunt apte să realizeze obiectivul urmărit de legislator, să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative.

Completul de judecată special reține că, potrivit art. 12 alin.(4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, candidatul are următoarele drepturi:

- a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;
- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;
- d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;
- e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.

Completul de judecată special reține că, noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată doar printr-o referință la dreptul intern al statului pârât, este vorba de o noțiune „autonomă”, care reiese din Convenție. Art. 6 § 1 se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației ce reglementează modul de stabilire a „contestației” (lege civilă, comercială, administrativă etc.) și de autoritatea competentă să o soluționeze (instanță de drept comun, organ administrativ etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, pct. 34; Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), pct. 43; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 106]

Aplicabilitatea art. 6 § 1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații” (în limba engleză, „dispute”). În plus, trebuie să se întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile sale de exercitare. În consecință, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru ca art. 6 § 1 să fie aplicabil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), pct. 99; Károly Nagy împotriva Ungariei (MC), pct. 60; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 106].

Prin urmare, Completul de judecată special constată că, prin prisma art. 6 § 1 CEDO, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 și art. 12 alin.(4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, pentru a stabili dacă în cadrul procedurii de evaluare Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, urmează a fi verificat faptul

dacă reclamantului Gheorghe Graur i-au fost respectate drepturile procedurale prevăzute de legea specială.

Așadar, în speță se atestă că Gheorghe Graur a participat la ședințele Comisiei de evaluare și a oferit explicații verbale, a avut posibilitate să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior și a avut posibilitatea de a contesta decizia Comisiei de evaluare.

Mai mult, reclamantul Gheorghe Graur a fost informat despre dreptul de a face cunoștință cu materialele dosarului administrativ, drept de care reclamantul a făcut uz, la data de 22 mai 2023, în circumstanțele în care audierile publice s-au desfășurat la data de 24 mai 2023. Prin urmare, a fost respectat dreptul candidatului de a se familiariza cu materialele adunate de Comisie.

În context, Completul de judecată special conchide că reclamantul Gheorghe Graur a beneficiat și a valorificat drepturile prevăzute în mod exhaustiv de articolul 12 alin.(4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022.

Ce ține de argumentul reclamantului precum că Comisia de evaluare nu a anexat la dosar, cât și nu i-a prezentat toate înscrisurile recepționate de la autoritățile publice sau instituții pentru cunoștință, la caz, nota informativă eliberată de Centrul Național Anticorupție, Completul de judecată special îl respinge, or, la solicitarea instanței, reprezentanței părâtei au prezentat acest document și prin vizualizarea înscrisului dat, în ședință de judecată, s-a constatat că acesta nu reprezintă o sursă primară, care ar conține informații despre candidatul evaluării, inclusiv al persoanelor specificate la art. 2 alin. (2) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, însă, este o analiză succintă efectuată de către instituție în baza informațiilor deținute.

Așadar, Comisia de evaluare a acționat conform Legii, a obținut informații din mai multe surse pentru a evalua integritatea financiară și etică a candidatului, deci, Comisia nu a ascuns nimic, iar acolo unde aceste surse au fost relevante și la care se face referire în decizie, ele sunt în dosar pentru a crea certitudine candidatului, cât și în eventualitatea controlului judiciar în cadrul instanței de judecată, de unde a rezultat o concluzie sau alta a comisiei, iar celelalte acte care nu sunt relevante pentru speță nu trebuiau de a fi anexate la dosarul cu acte relevante, la caz, nota informativă a Centrului Național Anticorupție.

De asemenea, Completul de judecată special apreciază ca fiind pur declarativ argumentul reclamantului că Comisia de evaluare nu a efectuat o corelare dintre temeiul de drept și circumstanțele de fapt atestate, nemotivându-și decizia referitor la integritatea etică a candidatului. Or, decizia Comisiei de evaluare cuprinde pentru fiecare temei invocată atât argumentarea de fapt, cât și motivarea de drept.

Având în vedere cele enunțate supra, Completul de judecată special relevă că, în litigiul dedus judecății nu se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 45 din 04 iulie 2023 cu privire la candidatura lui Gheorghe Graur. Or, actul administrativ supus controlului judiciar este emis conform prevederilor legii, nefiind constatată existența unor

circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, iar în cadrul procedurii de evaluare nu au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, astfel că cererea de contestare depusă de Gheorghe Graur este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

d e c i d e:

Se respinge cererea de contestare depusă de Gheorghe Graur împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 45 din 04 iulie 2023 cu privire la candidatura lui Gheorghe Graur, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos